

پیش‌ها و پانچ‌ها

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوبه‌ها شیخ محمد صالح المنجد حفظه الله تعالى

موضوع:

عقاید؛ شناخت آخرت؛ روح، جن و فرشتگان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پرسش

نویسنده: رضا راضی

تاریخ: ۱۳۹۵/۴/۱۴

لطفاً درباره‌ی جنیان توضیح دهید. جنیان در کجا زندگی می‌کنند؟ غذایشان چیست؟ آیا جن و انس می‌توانند با هم ازدواج کنند؟ آیا می‌توانند بچه‌های انسان را بکشند و آزار برسانند؟

پاسخ

تاریخ: ۱۳۹۵/۴/۲۲

تنها منبع یقینی و قابل اعتماد برای شناخت جنیان کتاب خداوند است و آن درباره‌ی آنان آگاهی‌های زیر را به دست داده است:

۱. منشأ پیدایش جنیان آتش است؛ چنانکه فرموده است: **﴿وَخَلَقَ الْجَانَّ مِنْ مَّارِجٍ مِنْ نَارٍ﴾**^۱؛ «و جن را از آتشی بی دود آفرید» و آتش - بنا بر نظر مشهور - یکی از گونه‌های پلاسما است که یکی از چهار فاز اصلی ماده و نوع خاصی از گاز محسوب می‌شود و می‌تواند علت اصلی نامرئی بودن جنیان برای انسان در حالت عادی باشد؛ همچنانکه می‌تواند عاملی برای امکان نزدیک شدن آنان به آسمان و عبورشان از برخی اشیاء که امکان عبور گاز از آن‌ها وجود دارد در نظر گرفته شود، یا حتی توجیه‌گر مزاج گرم و خشک و خوی تند و تیزی برای آنان باشد.

۲. پیدایش جنیان پیش از پیدایش انسان واقع شده؛ چنانکه فرموده است: **﴿وَالْجَانَّ خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ مِنْ نَارِ السَّمُومِ﴾**^۲؛ «و جن را پیشتر از آتش سوزان آفریدیم» و این می‌تواند به معنای آن باشد که آنان فرصت بیشتری برای تکثیر شدن داشته‌اند و تبعاً از آدمیان بیشترند.

۳. هدف از آفرینش جنیان و آدمیان یکی بوده و آن همانا عبادت خداوند است؛ چنانکه فرموده است: **﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾**^۳؛ «و جن و انس را نیافریدم مگر برای آنکه من را عبادت کنند»

۱. الزحمن / ۱۵

۲. الحجر / ۲۷

۳. الذاریات / ۵۶

و این قاعدتاً به معنای عاقل بودن و مکلف بودن جئیان مانند آدمیان است و می‌تواند نقطه‌ی مشترک و حلقه‌ی اتصال آن دو به یکدیگر محسوب شود.

۴ . جئیان مانند آدمیان دارای مرگ، حشر، حساب، بهشت و جهنم هستند؛ چنانکه فرموده است: ﴿فَوَرَبِّكَ لَنَحْشُرَنَّهُمْ وَالشَّيَاطِينَ ثُمَّ لَنُحْضِرَنَّهُمْ حَوْلَ جَهَنَّمَ جِثِيًّا﴾؛ «پس به پروردگارت سوگند که آنان و شیاطین را حتماً محشور می‌کنیم، سپس پیرامون جهنم حاضرشان می‌سازیم در حالی که زانو زده‌اند» و فرموده است: ﴿وَلِمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّاتٍ ۖ فِيهَا أَلَاءٌ رَّبِّكُمَا تَكَذَّبَانِ﴾؛ «و برای کسی که از مقام پروردگارش بترسد دو بهشت است؛ پس شما دو گروه (جن و انس) کدام یک از داده‌های پروردگارتان را تکذیب می‌کنید؟!».

۵ . جئیان مانند آدمیان دارای پیامبرانی هستند؛ چنانکه فرموده است: ﴿يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِنْكُمْ يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِي وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا ۖ قَالُوا شَهِدْنَا عَلَىٰ أَنْفُسِنَا ۖ وَغَرَّبْنَاهُمْ حَيَاةَ الدُّنْيَا وَشَهِدُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ أَنَّهُمْ كَافِرِينَ﴾؛ «ای گروه جن و انس! آیا پیامبرانی از خودتان به نزدتان نیامدند که آیات مرا بر شما بخوانند و شما را از دیدن این روزتان بیم دهند؟ گویند: بر ضدّ خود گواهی می‌دهیم و زندگی دنیا آنان را فریب داد و بر ضدّ خود گواهی می‌دهند که آنان کافر بودند»، بلکه به نظر می‌رسد پیامبران آنان با پیامبران آدمیان مشترکند؛ چنانکه فرموده است: ﴿وَإِذْ صَرَفْنَا إِلَيْكَ نَفَرًا مِنَ الْجِنِّ يَسْتَمِعُونَ الْقُرْآنَ فَلَمَّا حَضَرُوهُ قَالُوا أَنْصَتُوا فَلَمَّا قُضِيَ وَلَّوْا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ مُنْذِرِينَ﴾ قَالُوا يَا قَوْمَنَا إِنَّا سَمِعْنَا كِتَابًا أَنْزَلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَىٰ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ وَإِلَى طَرِيقٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۱﴾ يَا قَوْمَنَا أَجِيبُوا دَاعِيَ اللَّهِ وَآمِنُوا بِهِ يَغْفِرَ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيَجْزِيَكَمْ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ ﴿۲﴾ وَمَنْ لَا يُجِبْ دَاعِيَ اللَّهِ فَلَيْسَ بِمُعْجِزٍ فِي الْأَرْضِ وَلَيْسَ لَهُ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءٌ ۗ أُولَٰئِكَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿۳﴾؛ «و هنگامی که شماری از جئیان را به نزد تو آوردیم تا قرآن را بشنوند، پس چون نزد او حاضر شدند گفتند: سکوت کنید! پس چون انجام شد برای انداز به نزد قوم خود بازگشتند؛ گفتند: ای قوم ما! هرآینه ما کتابی را شنیدیم که پس از موسی نازل شده و تصدیق‌کننده‌ی چیزی است که پیش از آن بوده است و به سوی حق و به سوی راهی راست هدایت می‌کند. ای قوم ما! دعوت‌کننده‌ی خدا را اجابت کنید و به او ایمان آورید تا برخی گناهانتان را بیامرزد و شما را از عذابی دردناک پناه دهد و هر کس دعوت‌کننده‌ی خدا را اجابت نکند در زمین عاجز کننده نیست و جز خداوند سرپرستی ندارد، آنان در گمراهی آشکاری هستند».

۶ . جئیان مانند آدمیان به گروه‌های مختلفی تقسیم می‌شوند و برخی از آنان «صالحان» و «مسلمانان» و برخی از آنان «ظالمان» و «گونه‌های دیگر» هستند؛ چنانکه فرموده است:

۱. مریم / ۶۸
۲. الزحمن / ۴۶-۴۷
۳. الأنعام / ۱۳۰
۴. الأحقاف / ۲۹-۳۲

«وَأَنَا مِنَ الصَّالِحِينَ وَمِمَّا دُونَ ذَلِكَ كُنَّا طَرَائِقَ قِدْدًا»^۱؛ «و هرآینه برخی از ما صالحان و برخی از ما گونه‌ی دیگری هستند، ما گروه‌های مختلفی هستیم» و فرموده است: «وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمُونَ وَمِمَّا الْقَاسِطُونَ»^۲؛ «و هرآینه برخی از ما مسلمانان و برخی از ما ظالمان هستند»، هر چند مانند آدمیان بیشتر آنان ظالمان و شایستگان دوزخند؛ چنانکه فرموده است: «وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِنَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ آذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُولَئِكَ هُمُ الْعَافِلُونَ»^۳؛ «هرآینه بسیاری از جن و انس را برای جهنم به عمل آوردیم؛ برای آنان عقل‌هایی است که با آن در نمی‌یابند و برای آنان چشم‌هایی است که با آن نمی‌بینند و برای آنان گوش‌هایی است که با آن نمی‌شنوند! آنان مانند چهارپایانند، بلکه گمراه‌ترند! آنان همانا غافلان هستند».

۷. ابلیس از زمره‌ی جتیان است و ظاهراً جدّ همه یا بسیاری از آنان محسوب می‌شود؛ چنانکه خداوند فرموده است: «وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ كَانَ مِنَ الْجِنِّ فَفَسَقَ عَنِ أَمْرِ رَبِّهِ أَفْتَتَخَذُونَهُ وَذَرَيْتَهُ أُولِيَاءَ مِنْ دُونِي وَهُمْ لَكُمْ عَدُوٌّ بئس لِلظَّالِمِينَ بَدَلًا»^۴؛ «و چون به فرشتگان گفتیم که برای آدم سجده کنید، پس سجده کردند به جز ابلیس که از جتیان بود، پس از فرمان پروردگارش سر پیچید، پس آیا او و فرزندانش را سرپرستانی جز من می‌گیرید در حالی که آنان دشمن شما هستند؟! بد جایگزینی برای ظالمانند». با این حال، جتیان مسلمان و صالح او را از سفهاء خود به شمار می‌آورند؛ چنانکه خداوند از قول آنان فرموده است: «وَأَنَّهُ كَانَ يَفْقَهُ سَفِيهًا عَلَى اللَّهِ شَطَطًا»^۵؛ «و هرآینه سفیه ما (ابلیس) درباره‌ی خداوند یاهو می‌گفت».

۸. جتیان ظالم با لحاظ شیطنتی که دارند «شیاطین» نامیده می‌شوند و با عنوان «جُنُودِ إِبْلِيسَ»^۶ در بیعت و خدمت «شیطان بزرگ» هستند و در دو دسته‌ی «پیاده‌نظام» و «سواره‌نظام»^۷ برای تحقق حکومت او بر جهان می‌کوشند. آنان برای رسیدن به این هدف از برخی آدمیان ظالم یاری می‌گیرند، تا حدی که گاهی به مدیران آن‌ها تبدیل می‌شوند یا تحت مدیریت آن‌ها قرار می‌گیرند؛ چنانکه فرموده است: «إِنَّا جَعَلْنَا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ»^۸؛ «هرآینه ما شیاطین را سرپرستان کسانی قرار می‌دهیم که ایمان نمی‌آورند» و فرموده است: «وَإِنَّ الشَّيَاطِينَ لِيُوحُونَ إِلَى أَوْلِيَائِهِمْ لِيُجَادِلُوكُمْ وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ»^۹؛ «و هرآینه شیاطین با سرپرستان خود ارتباط می‌گیرند

۱. الجن / ۱۱

۲. الجن / ۱۴

۳. الأعراف / ۱۷۹

۴. الكهف / ۵۰

۵. الجن / ۴

۶. الشعراء / ۹۵

۷. الإسراء / ۶۴

۸. الأعراف / ۲۷

۹. الأنعام / ۱۲۱

تا با شما مجادله کنند و اگر از آنان اطاعت کنید شما مشرک خواهید بود». این جنیان غالباً به صورت نامحسوس و گاهی هم به صورت محسوس با آدمیان ارتباط می‌گیرند و آنان را وسوسه و تحریک می‌کنند؛ چنانکه فرموده است: **﴿الَّذِي يُوسِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ﴾**^۱؛ «کسی که در سینه‌های مردم وسوسه می‌کند از میان جنیان و مردم» و فرموده است: **﴿وَإِذْ زَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ وَقَالَ لَا غَالِبَ لَكُمْ الْيَوْمَ مِنَ النَّاسِ وَإِنِّي جَارٌّ لَكُمْ﴾**^۲؛ «و چون شیطان کارهاشان را برایشان زینت داد و گفت که امروز هیچ کس حریف شما نیست و من پشتیبان شما هستم» و فرموده است: **﴿أَلَمْ تَرَ أَنَا أَرْسَلْنَا الشَّيَاطِينَ عَلَى الْكَافِرِينَ تُوْزُّهُمْ أَزْوَاجًا﴾**^۳؛ «آیا ندیدی که ما شیاطین را بر کافران فرستادیم تا آنان را شدیداً تحریک کنند؟» و فرموده است: **﴿وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَيَاطِينَ الْإِنْسِ وَالْجِنِّ يُوحِي بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ زُخْرُفَ الْقَوْلِ غُرُورًا﴾**^۴؛ «و بدین سان برای هر پیامبری شیاطین انسی و جنی را دشمن قرار دادیم که برخی سخنان آراسته را برای فریب به برخی دیگر می‌رسانند».

۹. جنیان معمولاً آدمیان را می‌بینند، در حالی که آدمیان معمولاً جنیان را نمی‌بینند؛ چنانکه فرموده است: **﴿إِنَّهُ يَرَاكُمْ هُوَ وَقَبِيلُهُ مِنْ حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ﴾**^۵؛ «هرآینه او و همگانش شما را از جایی می‌بینند که شما آنان را نمی‌بینید» و این می‌تواند به معنای آن باشد که جنیان پیرامون آدمیان زیست می‌کنند و به اصطلاح «همنشین» آنان هستند؛ چنانکه فرموده است: **﴿وَقَفَّيْنَا لَهُمْ قُرْآنًا فَزَيَّنُوا لَهُمْ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِي أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ إِنَّهُمْ كَانُوا خَاسِرِينَ﴾**^۶؛ «و برای آنان همنشینانی برگماشتیم، پس برایشان چیزی که پیش رو و پشت سرشان بود را زینت دادند و به سرنوشت امت‌هایی از جن و انس که پیشتر گذشته‌اند دچار آمدند، هرآینه آنان زبان کار بودند». با این وصف، باید از حضور جنیان ظالم در پیرامون خود به خداوند پناه برد؛ چنانکه فرموده است: **﴿وَقُلْ رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ أَنْ يَحْضُرُونِ﴾**^۷؛ «و بگو پروردگارا! از وسوسه‌های شیاطین به تو پناه می‌آورم و به تو پناه می‌آورم از اینکه نزد من حاضر شوند».

۱۰. جنیان ظالم با آدمیانی ارتباط محسوس می‌گیرند که بسیار «دروغگو» و «گناه‌کار» هستند؛ چنانکه فرموده است: **﴿هَلْ أُنَبِّئُكُمْ عَلَىٰ مَنْ نَزَّلَ الشَّيَاطِينُ تَنَزَّلُ عَلَىٰ كُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ﴾**^۸؛ «آیا به شما خبر بدهم که بر چه کسی شیاطین نازل می‌شوند؟ بر هر شخص بسیار دروغگوی گناه‌کار» و آگاهی‌هایی که در این ارتباط به آنان می‌دهند عمدتاً مبتنی بر «خبر چینی» و «دروغ‌پردازی» است؛

۱. الناس / ۵-۶
۲. الأنفال / ۴۸
۳. مریم / ۸۳
۴. الأنعام / ۱۱۲
۵. الأعراف / ۲۷
۶. فصلت / ۲۵
۷. المؤمنون / ۹۷-۹۸
۸. الشعراء / ۲۲۱-۲۲۲

چنانکه فرموده است: **﴿يُلْقُونَ السَّمْعَ وَأَكْثُرُهُمْ كَاذِبُونَ﴾**^۱؛ «گوش می‌ایستند و بیشترشان دروغ‌پردازانند»؛ همچنانکه برخی آدمیان نیازمند برای برآوردن نیازهای خود از آنان استمداد می‌جویند و آنان از نیازهایشان سوء استفاده می‌کنند؛ چنانکه فرموده است: **﴿وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِنَ الْإِنْسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا﴾**^۲؛ «و هرآینه مردانی از انس به مردانی از جن پناه می‌آورند، پس آنان بر مشکلات‌شان می‌افزایند».

۱۱. جَنِّیان در میان برخی اقوام به عنوان «خدایان» پرستش شده‌اند؛ چنانکه فرموده است: **﴿وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ الْجِنِّ وَخَلَقَهُمْ﴾**^۳؛ «و جَنِّیان را شریکانی برای خداوند قرار دادند، در حالی که آنان را آفرید» و در میان برخی اقوام خویشاوندان خداوند پنداشته شده‌اند؛ چنانکه فرموده است: **﴿وَجَعَلُوا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجِنَّةِ نَسَبًا ۚ وَلَقَدْ عَلِمَتِ الْجِنَّةُ إِنَّهُمْ لَمُحْضَرُونَ﴾**^۴؛ «و میان او و جَنِّیان نسی برقرار کردند، در حالی که جَنِّیان خود می‌دانند که إحصار می‌شوند» و در میان برخی اقوام از زمره‌ی «فرشتگان» به شمار رفته‌اند؛ چنانکه فرموده است: **﴿وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ يَقُولُ لِلْمَلَائِكَةِ أَهَؤُلَاءِ إِيَّاكُمْ كَانُوا يَعْبُدُونَ ۗ قَالُوا سُبْحَانَكَ أَنْتَ وَلِيِّنَا مِنْ دُونِهِمْ بَلْ كَانُوا يَعْبُدُونَ الْجِنَّ أَكْثَرُهُمْ بِهِمْ مُؤْمِنُونَ﴾**^۵؛ «و روزی که همه‌ی آنان را محشور می‌کند، آن گاه به فرشتگان می‌گوید: آیا اینان شما را می‌پرستیدند؟! می‌گویند: منزه‌ی! تو سرپرست ما به جای اینان هستی، بلکه اینان جَنِّیان را می‌پرستیدند و اکثرشان به آنان معتقد بودند».

۱۲. جَنِّیان در گذشته می‌توانستند به آسمان نزدیک شوند و در برخی جاهای آن کمین و از فرشتگان جاسوسی کنند و برای کاهنان و جادوگران خبر آورند، ولی در حال حاضر چنین امکانی را ندارند؛ زیرا هر یک از آنان که به آسمان نزدیک می‌شود با نگهبانان و سنگ‌های آسمانی بسیاری مواجه می‌گردد؛ چنانکه از قول آنان فرموده است: **﴿وَأَنَّا لَمَسْنَا السَّمَاءَ فَوَجَدْنَاَهَا مُلَيْتًا حَرَسًا شَدِيدًا وَشُهَبًا ۗ وَأَنَّا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقَاعِدَ لِلسَّمْعِ ۖ فَمَنْ يَسْمَعِ الْآنَ يَجِدْ لَهُ شُهَابًا رَصَدًا﴾**^۶؛ «و هرآینه ما آسمان را بررسی کردیم، پس آن را پر از نگهبانی شدید و سنگ‌های آسمانی یافتیم! در حالی که در گذشته در جاهایی از آن برای گوش دادن می‌نشستیم، پس هر کس اکنون گوش فرا دارد شهاب‌سنگی را به دنبال خود می‌یابد». با این وصف، آنان دیگر قادر به جاسوسی از فرشتگان نیستند، مگر با مشقت و تلفات بسیار و در اندازه‌ای که به کار کاهنان و جادوگران نمی‌آید؛ چنانکه فرموده است: **﴿وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَزَيَّنَّاهَا لِلنَّاظِرِينَ ۗ وَحَفِظْنَاهَا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ ۗ إِلَّا مَنْ اسْتَرَقَ السَّمْعَ فَاتَّبَعَهُ شَهَابٌ مُبِينٌ﴾**^۷؛ «هرآینه ما در آسمان برج‌هایی قرار دادیم

۱. الشعراء/ ۲۲۳

۲. الجن/ ۶

۳. الأنعام/ ۱۰۰

۴. الصافات/ ۱۵۸

۵. سبأ/ ۴۰-۴۱

۶. الجن/ ۸-۹

۷. الحجر/ ۱۶-۱۸

و آن را برای تماشاگران آراستیم و از هر شیطان رانده شده‌ای پاس داشتیم، مگر کسی که دزدانه گوش فرا دارد پس شهابی آشکار او را تعقیب کند» و فرموده است: **﴿إِنَّا زَيْنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِزِينَةِ الْكَوَاكِبِ وَحِفْظًا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ مَارِدٍ لَا يَسْمَعُونَ إِلَى الْمَلَأِ الْأَعْلَى وَيُقَذِفُونَ مِنْ كُلِّ جَانِبٍ دُخُورًا وَلَهُمْ عَذَابٌ وَاصِبٌ إِلَّا مَنْ خَطِفَ الْخَطْفَةَ فَأَتْبَعَهُ شَهَابٌ ثَاقِبٌ﴾**؛ «هرآینه ما آسمان نزدیک را با آرایش ستارگان آراستیم و حفاظتی در برابر هر شیطان سرکش! آنان نمی‌توانند به اهل بالا گوش فرا دارند و از هر سو هدف قرار می‌گیرند و رانده می‌شوند و برای آنان عذابی مستدام است، مگر کسی که چیزی بزدزد، پس شهابی شکافنده او را تعقیب کند» و این با نظر به ضرورت قطع دسترسی کاهنان و جادوگران به اخبار آسمان پس از بعثت خاتم پیامبران صلی الله علیه و آله و سلم بوده است.

۱۳. جنیان غیب نمی‌دانند؛ چنانکه فرموده است: **﴿فَلَمَّا فَصَّيْنَا عَلَيْهِ الْمَوْتَ مَا دَلَّهُمْ عَلَى مَوْتِهِ إِلَّا دَابَّةُ الْأَرْضِ تَأْكُلُ مِنْسَأَتَهُ فَلَمَّا خَرَّ تَبَيَّنَتِ الْجِنُّ أَنْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ الْغَيْبَ مَا لَبِثُوا فِي الْعَذَابِ الْمُهِينِ﴾**؛ «پس چون مرگ را بر سلیمان واقع ساختیم آنان را از مرگ او آگاه نکرد مگر موربانه‌ی زمین که عصای او را خورد! پس چون افتاد جنیان دریافتند که اگر غیب می‌دانستند در آن رنج خوار کننده باقی نمی‌ماندند». بنابراین، غیب‌گویی جنیان و کسانی که با کمک آنان غیب‌گویی می‌کنند، فریبی بیش نیست.

۱۴. دست کم یک گونه از جنیان با نام «عفریت» می‌توانند با سرعت فراوانی حرکت کنند؛ چنانکه فرموده است: **﴿قَالَ عَفْرِيَّتٌ مِنَ الْجِنِّ أَنَا آتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ تَقُومَ مِنْ مَقَامِكَ وَإِنِّي عَلَيْهِ لَقَوِيٌّ أَمِينٌ﴾**؛ «عفریتی از جنیان گفت: من آن را پیش از اینکه از جای خود برخیزی برایت می‌آورم و من بر این کار توانا و امین هستم».

۱۵. جنیان کارگران بسیار خوبی هستند؛ چنانکه فرموده است: **﴿وَمِنَ الْجِنِّ مَنْ يَعْمَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ بِإِذْنِ رَبِّهِ وَمَنْ يَزِغْ مِنْهُمْ عَنْ أَمْرِنَا نُذِقْهُ مِنْ عَذَابِ السَّعِيرِ﴾**؛ «و برخی از جنیان در پیش روی او به اذن پروردگارش کارگری می‌کردند و هر کس از آنان که از فرمان ما سر می‌پیچید او را از عذاب سوزان می‌چشانیم». آنان بناها و غواص‌های ماهری هستند؛ چنانکه فرموده است: **﴿وَالشَّيَاطِينِ كُلِّ بَنَاءٍ وَغَوَاصٍ﴾**؛ «و شیاطین هر بنا و غواصی» و فرموده است: **﴿وَمِنَ الشَّيَاطِينِ مَنْ يَغُوصُونَ لَهُ وَيَعْمَلُونَ عَمَلًا دُونَ ذَلِكَ وَكُنَّا لَهُمْ حَافِظِينَ﴾**؛ «و از شیاطین کسانی برای او غواصی می‌کردند و کارهایی جز آن انجام می‌دادند و ما نگاه‌دارنده‌ی آنان بودیم». با این وصف، ممکن است

۱. الصافات / ۶-۱۰
۲. سبأ / ۱۴
۳. التمل / ۳۹
۴. سبأ / ۱۲
۵. ص / ۳۷
۶. الأنبياء / ۸۲

برخی از بناهای باستانی غیر عادی در جهان که تعجب آدمیان را برانگیخته است، ساخته‌ی دست آنان بوده باشد.

۱۶. جتیان آموزگاران جادو به آدمیان بوده‌اند و بیشترین آموزش‌ها در این باره را در زمان حکومت سلیمان علیه السلام ارائه کرده‌اند که بیشترین تماس را با آدمیان داشته‌اند؛ چنانکه فرموده است: **﴿وَاتَّبِعُوا مَا تَتْلُو الشَّيَاطِينُ عَلَىٰ مُلْكِ سُلَيْمَانَ ۗ وَمَا كَفَرَ سُلَيْمَانُ وَلَكِنَّ الشَّيَاطِينَ كَفَرُوا يُعَلِّمُونَ النَّاسَ السِّحْرَ﴾**؛ «و از چیزی که شیاطین در حکومت سلیمان خواندند پیروی کردند، در حالی که سلیمان کافر نشد، ولی شیاطین کافر شدند و به مردم جادو می‌آموختند».

۱۷. جتیان می‌توانند در گم شدن و سرگردان شدن برخی آدمیان مؤثر باشند؛ چنانکه فرموده است: **﴿كَالَّذِي اسْتَهْوَتْهُ الشَّيَاطِينُ فِي الْأَرْضِ حَيْرَانًا﴾**؛ «مانند کسی که شیاطین او را در زمین گم و سرگشته ساخته‌اند».

۱۸. جتیان می‌توانند آدمیان را هل بدهند و به زمین بزنند؛ چنانکه فرموده است: **﴿لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ﴾**؛ «آنان بر نمی‌خیزند مگر مانند کسی که شیطان او را با هل دادن به زمین می‌زند»؛ همچنانکه چه بسا می‌توانند آنان را بکشند یا آسیبی دیگر برسانند؛ چنانکه فرموده است: **﴿وَحَشِرَ لِسُلَيْمَانَ جُنُودَهُ مِنَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ وَالطَّيْرِ فَهُمْ يُوزَعُونَ﴾**؛ «و برای سلیمان سپاهیان از جن و انس و پرنده بسیج شدند، پس آنان منظم می‌شدند»، ولی هرگز نمی‌توانند در جسم آدمیان حلول کنند و بر جوارح آنان تسلط یابند؛ چنانکه فرموده است: **﴿وَقَالَ الشَّيْطَانُ لَمَّا قُضِيَ الْأَمْرُ إِنَّ اللَّهَ وَعَدَكُمْ وَعَدَ الْحَقُّ وَوَعَدْتَكُمْ فَأَخْلَفْتُكُمْ ۗ وَمَا كَانَ لِي عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا أَنْ دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ لِي ۗ فَلَا تَلُمُونِي وَلُومُوا أَنْفُسَكُمْ ۗ مَا أَنَا بِمُصْرِخِكُمْ وَمَا أَنْتُمْ بِمُصْرِخِي ۗ إِنِّي كَفَرْتُ بِمَا أَشْرَكْتُمُونِ مِنْ قَبْلُ ۗ إِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾**؛ «و شیطان چون کار انجام شد (به آدمیان) می‌گوید که خداوند شما را وعده‌ی حق داد و من شما را وعده دادم، پس وعده‌ام را خلاف کردم و برای من هیچ تسلطی بر شما نبود، جز اینکه شما را دعوت کردم پس اجابت‌م کردید! پس من را ملامت نکنید، بلکه خودتان را ملامت کنید! من فریادرس شما نیستم و شما فریادرس من نیستید، من از قبل به اینکه من را شریک ساختید کافر بودم! هرآینه ظالمان را عذابی دردناک است»؛ همچنانکه جن‌زدگی به معنای حلول و تسلط جتیان بر آدمیان، امکان عقلی و عملی ندارد و از جمله‌ی اوهام و خرافات است.

۱۹. جتیان می‌توانند در اموال و اولاد آدمیان مشارکت کنند؛ چنانکه فرموده است: **﴿وَشَارِكُهُمْ﴾**

۱. البقرة / ۱۰۲
۲. الأنعام / ۷۱
۳. البقرة / ۲۷۵
۴. التمل / ۱۷
۵. ابراهیم / ۲۲

فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ؛ «و با آنان در اموال و اولاد مشارکت کن» و این می تواند به معنای امکان داد و ستد و روابط جنسی با آنان باشد.

۲۰. دست کم برخی از جتّیان سرهای کریه و ترسناکی دارند؛ چنانکه در وصف درخت زقوم فرموده است: **إِنَّهَا شَجَرَةٌ تَخْرُجُ فِي أَصْلِ الْجَحِيمِ** ﴿۱۰﴾ **طَلَعَهَا كَأَنَّه رُءُوسُ الشَّيَاطِينِ**؛ «هرآینه آن درختی است که در قعر جهنّم می روید؛ شکوفه های آن مانند سرهای شیاطین است».

این ها آگاهی هایی است که کتاب خداوند درباره ی جتّیان به دست داده و آگاهی های دیگر درباره ی آنان ظنّی و غیر قابل اعتماد است.

پایگاه اطلاع رسانی دفتر منصفان عالی خراسانی
 دفتر مجتبیان خراسانی

۱. الإسراء / ۶۴
 ۲. الصافات / ۶۴-۶۵